

International
SOCIAL SCIENCES
STUDIES JOURNAL

SSSjournal (ISSN:2587-1587)

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:5, Issue:36
sssjournal.com

pp.2947-2956
ISSN:2587-1587

2019
sssjournal.info@gmail.com

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 04/04/2019 | The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 11/06/2019
Published Date (Makale Yayın Tarihi) 11.06.2019

HAZİRAN VE KASIM 2015 GENEL SEÇİM KAMPANYALARINDA AK PARTİ SEÇİM BEYANNAMELERİNİN KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEMESİ *¹

A COMPARATIVE INVESTIGATION OF AC PARTY CHOICES IN JUNE AND NOVEMBER 2015 GENERAL ELECTION CAMPAIGNS

Öğr.Gör.Dr. Ahmet Hikmet ZABUN

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Rektörlük

Article Type : Research Article/ Araştırma Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.1529>

Reference : Zabun., A.H. (2019). "Haziran ve Kasım 2015 Genel Seçim Kampanyalarında Ak Parti Seçim Beyannamelerinin Karşılaştırmalı Bir İncelemesi", International Social Sciences Studies Journal, 5(36):2947-2956.

ÖZ

Türkiye’de yapılan genel seçimler 2015 yılında ilk defa hükümet kurulamaması nedeniyle tekrarlanmış, tekrarlanan genel seçimlerde oy oranları ve hükümetin yapısı bağlamında önemli farklılıklar oluşmuştur. 7 Haziran 2015 tarihinde yapılan genel seçimlerde Adalet ve Kalkınma Partisi (AK PARTİ)’nin 13 yıllık tek başına iktidarı sona ermiş, koalisyon hükümeti zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Hükümet kurulamaması nedeniyle seçimlerin tekrarlanmasına karar verilmiş ve yapılan genel seçimlerde oyunu yaklaşık yüzde on oranında artıran AK PARTİ tekrar tek başına iktidar olanağını elde etmiştir.

Gerek ortaya çıkan iktidar yapısı gerekse oluşan oy oranı farklılığı bağlamında hazırlanan bu çalışmada AK PARTİ’nin kamuoyuna duyurduğu seçim beyannameleri ve bu beyannameler doğrultusunda seçmene sunulan mesajlar siyasal iletişim açısından değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: AK PARTİ, Seçim, Seçim Beyannamesi, Medya, Siyasal Partiler.

ABSTRACT

General elections that were made in 2015 in Turkey was repeated for the first time as the government was not able to be formed and there became significant differences in the repeated elections in terms of the rates of the votes and the structure of the government. The single-party government of Justice and Development Party (AK PARTİ) that lasted 13 years ended in the general elections made on 7th June, 2015 and there appeared the need for a coalition government. It was decided to rerun the elections as the government was not formed and AK PARTİ increasing the votes at about 10 percent in the new elections was able to formed had the chance of being the single-party government once again.

In the current study that was carried out depending on both the new government structure and the difference on votes, the election manifestos that AK PARTİ declared to the public opinion and the messages that were presented to the voters in line with these manifestos were investigated in terms of political communication.

Keywords: AK PARTİ, Election, Election Manifesto, Media, Political Parties

¹ Bu makale, yazarın "Haziran ve Kasım 2015 Genel Seçim Kampanyalarının AK PARTİ, CHP, MHP ve HDP Üzerinden Karşılaştırmalı Bir Analizi" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

1. GİRİŞ

Bir makam ve mevki doldurma aracı olarak ifade edilen seçim seçmenler tarafından yapılan tercihlerle gerçekleşir. Siyasette istihdamın temel kaynağı olarak da görülen seçimler yönetimin kurulması ve yönetsel iktidarın transferinde bir araç olarak belirtilmektedir. Adil ve rekabetçi olduklarında siyasetçilerin hesaba çekildikleri ve kamuoyunu yansıtan politikaları uygulamaya zorlayan bir mekanizma olarak görülen seçimlerde (Heywood, 2011:298-299) iki veya daha fazla parti seçmenlerin oylarını alıp iktidarı elde etmek üzere yarışır. Toplumsal tercihin kendilerinden yana olmasını isteyen siyasi partiler seçmenlerini etkileyebilecek vaat ve projelerle bu yarışta yer alırlar. Bu kapsamda kullanılan yöntemlerden biri olan ve seçim öncesi hazırlanarak kamuoyu ile paylaşılan bildirgeler/beyannameler partilerin mevcut durum hakkındaki sorun ve çözüm önerileri ile ilgili farkındalık yaratma özellikleri karşımıza çıkar. Beklentilerin karşılanmasında ne ölçüde seçmenle uyuşabildiklerini göstermesi açısından son derece önemli bulunan bu metinler aynı zamanda bir sonraki seçimler için başarının ya da başarısızlığın değerlendirilmesinin de referans kaynağı olarak değerlendirilmektedir (Polat vd, 2015: 296-297).

2015 yılında Türkiye’de beş ay süre arayla iki genel seçim gerçekleştirilmiştir. 7 Haziran 2015 tarihinde yapılan genel seçimlerde 13 yıllık tek başına iktidarı sonrası AK PARTİ seçimi kazanmasına rağmen tek başına iktidar olanağını kaybetmiştir. Buna karşılık, 2011 Genel Seçimlerinde bağımsız adaylık yoluyla Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM)’ne girerek grup kuran parlamenterler Haziran 2015 Genel Seçimlerine Halkların Demokratik Partisi (HDP) çatısı altında girmiş ve yüzde 13’lük oy oranı ile TBMM’de grup kurma olanağını elde etmiştir. 2011 yılında yapılan genel seçimlerde TBMM’ye giren Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) oy oranını artırarak Haziran 2015’te yapılan seçimlerde tekrar Meclis’e girmiştir. Aynı şekilde 2011 yılında aldığı oy oranına yakın bir oranla Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) de Haziran 2015’te yapılan genel seçimlerde Meclis’te temsil olanağını elde etmiştir.

Bir koalisyon hükümeti kurulamaması nedeniyle seçimlerin yenilenmesine karar verilmiş ve 1 Kasım 2015 tarihinde genel seçimler tekrarlanmıştır. Tekrarlanan genel seçimlerde yaklaşık yüzde onluk bir artış sağlayan AK PARTİ tek başına hükümet kuracak çoğunluğu elde etmiştir. Tekrarlanan genel seçimlerde CHP’nin oylarında oransal bir farklılığın oluşmadığı görülmüştür. MHP ve HDP ise TBMM’ye girebilecek oy oranlarını elde etmelerine rağmen milletvekili sayısı ve oy oranı bağlamında kayda değer bir kayıp yaşamışlardır.

İki seçim arasında çok kısa bir süre olmasına rağmen yaşanan değişiklikler Türk siyasal hayatında seçmene verilen mesaj açısından önem arz etmektedir. Seçim kampanyalarında yer alan ekonomik vaatler ve ideolojik vurgular açısından bir farklılığın olup olmadığı bu bağlamda önem kazanmaktadır. Bu çalışmada seçimlerde oy oranı açısından en önemli farklılığı bulunan ve tek başına iktidar olanağını kaybetme/tek başına iktidar olanağını kazanma bağlamında etkilenen AK PARTİ’nin seçim kampanyasına esas olan seçim beyannameleri incelenmiş ve karşılaştırmalar betimsel analizle ortaya konulmuştur. Seçim beyannamelerine yansıyan değişikliklerin seçmene sunulan mesajlara yansımaları da karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Çalışmada; kitap, makale, internet vb. yazılı kaynaklardan yararlanılmış, bilgi işleme aracı olarak nitel bilgi işleme yöntemi kullanılmıştır.

2. ADALET VE KALKINMA PARTİSİ (AK PARTİ)’NİN TARİHİ GELİŞİM SÜRECİ

Fazilet Partisi’nin (FP) içerisinde bulunan ama parti yönetiminden memnun olmayan bir grubun partinin 2000 yılında yapılan kongresinde Abdullah Gül’ü aday göstermesi Adalet ve Kalkınma Partisi (AK PARTİ)’nin doğuşunu hazırlamıştır. Kongrede genel başkanlık yarışının çok az bir oyla kaybedilmesi ve Fazilet Partisi’nin kapatılması sonrasında Abdullah Gül ve taraftarları yeni bir siyasi hareketi başlatarak AK PARTİ’nin kuruluş çalışmalarını hızlandırmışlardır (Uysal, 2008: 94). FP’de yenilikçi grup olarak bilinen Recep Tayyip Erdoğan, Abdullah Gül, Abdullatif Şener, Dengir Mir Fırat ile Bülent Arınç’tan oluşan ve Milli Görüşü destekleyen Recai Kutan karşısında kongreyi kaybeden grup, Anavatan Partisi (ANAP)’nde daha önce siyaset yapan muhafazakârlarla birleşerek 14 Ağustos 2001 tarihinde AK PARTİ’yi kurmuşlardır (Özdağ, 2011: 102). 121 kişilik Kurucular Kurulu ile çok geniş toplumsal ve siyasal yelpazeden bireyleri bir araya getirdiği ifade edilen ve 21. Yasama döneminde farklı partilerden gelen milletvekilleriyle TBMM’de grup kurarak temsil edilen AK PARTİ 3 Kasım 2002’de yapılan genel seçimlerde %34 oy alarak tek başına iktidar olanağı elde etmiştir. Parti 550 üyeli TBMM ’de 365 milletvekili çıkarmıştır (Akdoğan, 2004: 9).

Özdağ, AK PARTİ’nin tarihi mirasını yakın dönem tarihinde ilk meşru, örgütlü ve hükümet düzeyinde etkin İslami hareket olarak görülen Milli Selamet Partisi’ne (MSP) kadar götürmenin mümkün olduğunu ifade eder (2011: 99). Nitekim; 2002 genel seçimlerinde elde edilen seçim galibiyetine bakıldığında AK

PARTİ'nin bir tarihsel miras üzerinde kurulduğu gerçeği yadsınamaz. Bu bağlamda ilgili tarihsel süreç incelendiğinde aşağıda belirtilen önemli gelişmelerin yaşandığı görülmektedir:

İslami referanslara açıkça dayanan ilk Türk siyasi partisi olarak görülen Milli Nizam Partisi (MNP) 28 Ocak 1970'te Necmettin Erbakan liderliğinde kurulmuştur. Nakşibendi tarikatının İskenderpaşa cemaatinin şeyhi Mehmet Zahit Kotku'nun İslamcı bir partinin kurulmasını teşvik ettiği Erbakan ve bazı MNP kurucularının da bu cemaate mensup olduğu, aynı şekilde Nurcuların önde gelen mensuplarının da bu partiye katıldıkları ifade edilmektedir. MNP 1971 yılında laiklik karşıtı faaliyetleri gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılmıştır.

11 Ekim 1972'de Süleyman Arif Emre tarafından Milli Selamet Partisi (MSP) kurulmuş sonrasında partinin liderliğine Necmettin Erbakan geçmiştir. 1973 seçimlerine katılan MSP yüzde 11,8 oy oranı ve 48 milletvekili ile Meclise girmiştir (Özbudun, Hale, 2010: 31-32). Özdağ, AK PARTİ'nin atası olarak MSP'nin gösterilme sebebini MNP'ye göre daha uzun süreli olması ve iktidar ortağı olmasından kaynaklandığını belirtmektedir (2011: 101). 1973 seçimlerinde partilerin tek başına iktidar olması gereken çoğunluğu sağlayamaması ve Meclise giren partilerin koalisyon konusundaki isteksizliği MSP'yi anahtar konumuna getirmiştir. Bülent Ecevit'le koalisyon hükümetinde yer alan MSP, bu koalisyonun 1974'te dağılmasının ardından Süleyman Demirel önderliğindeki Adalet Partisi (AP), Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) ve Cumhuriyetçi Güven Partisi (CGP)'nin yer aldığı Milliyetçi Cephe hükümetinde yer almıştır. 1977 seçimlerinde yüzde 8,6 oy oranı ve 24 milletvekili çıkaran MSP, dağılana kadar Milliyetçi Cephe hükümetinde bulundu. 1980 Askeri Müdahalesi sonucu diğer partilerle birlikte kapatılan MSP'nin, lideri ve kadrosu siyasi faaliyetlerden yasaklanmıştır. Milli Güvenlik Konseyi (MGK) kararıyla yeni partilerin kurulmasına izin verildikten sonra aynı çizgide olan Refah Partisi (RP) kurulmuş ancak Ahmet Tekdal liderliğinde kurulan partinin 1983 genel seçimlerine katılmasına MGK tarafından izin verilmemiştir. Bununla birlikte, 1984 yerel seçimlerinde yüzde 4,4, 1987 milletvekili seçimlerinde yüzde 7,2 oy oranına ulaşan RP, 1989 yerel seçimlerinde yüzde 9,8'e çıkarak oy oranını yükseltmeye devam etmiştir.

1991 milletvekili seçimlerinde Milliyetçi Çalışma Partisi (MÇP) ve İslahatçı Demokrasi Partisi (IDP) ile ittifak yaparak yüzde 16,9'a ulaşan ve TBMM'ye girmeyi başaran parti, 1994'te yapılan yerel seçimlerde aldığı yüzde 19,1'lik oyla oy oranını yükseltmiştir. 1995 yılında yapılan milletvekili seçimlerinde yüzde 21,4 oy alan parti 158 milletvekili çıkarmıştır. 1996 yılında Necmettin Erbakan'ın başbakanlığında Doğru Yol Partisi (DYP) ile koalisyon hükümeti kuran RP'nin iktidarı on bir ay devam etmiştir. "28 Şubat Süreci" olarak anılan ve hükümetin düşmesine sebep olan olaylar sonrasında 1998 yılında RP laiklik karşıtı faaliyetler gerekçesiyle Anayasa mahkemesi tarafından kapatılmıştır (Özbudun, Hale, 2010: 32-33). Refah Partisi'nin kapatılması ihtimaline karşı 17 Aralık 1997'de İsmail Alptekin tarafından kurulmuş olan Fazilet Partisi (FP), RP'nin kapatılması ve Necmettin Erbakan'ın yasaklı olması nedeniyle Recai Kutun liderliğinde yürütülmüştür (Özdağ, 2011: 102). 1999 milletvekili seçimlerinde yüzde 15,4 oy oranı elde eden FP (Özbudun ve Hale, 2010: 34) 2001 yılında Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılmıştır (Akdoğan, 2004: 9). 'Yenilikçiler' ve 'Gelenekçiler' ayrışması Fazilet Partisinin kapatılmasıyla sona ermiş Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde yenilikçiler AK PARTİ'yi gelenekçiler ise Saadet Partisi (SP)'ni kurarak yollarına devam etmişlerdir (Özbudun ve Hale, 2010: 34).

AK PARTİ, 3 Kasım 2002'de yapılan seçimlerinin ardından yapılan genel ve yerel seçimlerde ve anayasa değişikliklerine ilişkin yapılan referandumlarda yürüttüğü tüm kampanyalarda başarı sağlamıştır.

2002 yılında yapılan milletvekili genel seçimlerinde 550 koltuk sayısı üzerinden 363 milletvekili çıkaran AK PARTİ'nin Meclis tablosu, 22 Temmuz 2007 yılında yapılan seçimlerde 341, 12 Haziran 2011 yılında yapılan seçimlerde 327, 7 Haziran 2015 tarihinde yapılan seçimlerde 258 ve 1 Kasım 2015 tarihinde tekrarlanan genel seçimlerde 317 milletvekili olarak gerçekleşmiştir. 2004, 2009 ve 2014 yılında yapılan yerel seçimlerde il genel meclisi, belediye meclisi ve belediye başkanlığı seçimlerinde AK PARTİ önemli oransal farklılıklarla seçimleri kazanmıştır. 2002-2016 yılları arasında üç kez anayasa değişikliği halk oylaması yapılmıştır. Bu oylamalarda da AK PARTİ açısından evet oyu kullanan parti ve seçmen gruplarının tercihi yüzde elli üzerinde sağlanarak seçim sonucu elde edilmiştir (www.ysk.gov.tr, Erişim: 01.08.2018).

3. HAZİRAN VE KASIM 2015 GENEL SEÇİMLERİNDE AK PARTİ’NİN SEÇİM BEYANNAMELERİ

3.1. Haziran 2015 Genel Seçimlerinde Ak Parti Seçim Beyannamesi

7 Haziran 2015 Genel Seçimlerine AK PARTİ seçim beyannamesini fasıllara ayırdığı yedi başlıkla girmiştir: “Demokratikleşme ve Yeni Anayasal Sistem”, “İnsani Kalkınma, Nitelikli Toplum”, “İstikrarlı ve Güçlü Ekonomi”, “Bilim, Teknoloji ve Yenilikçi Üretim”, “Yaşanabilir Çevre, Sürdürülebilir Ekonomi”, “Vizyoner ve Öncü Ülke” ve “Seçim Beyannamemizden Seçilmiş Projeler”. Seçim beyannamesi “Yeni Türkiye Yolunda Daima Adalet Daima Kalkınma” görseli ile başlamaktadır (AK PARTİ, 2015).

AK PARTİ, ekonomi, anayasa, demokrasi, istikrar, kalkınma, üretim ve yaşam temaları çerçevesinde “yeni”, “güç” ve “sürdürülebilirlik” içeriğine sahip sıfatlarla Türkiye vurgusunu temel alan bir kampanya organize etmiştir. Bu bağlamda 7 Haziran 2015 Genel Seçimlerinde yürütülen kampanya “İstikrarlı”, “Demokratik” ve “Kalkınmış” bir Türkiye vaadini kampanyasının merkezine oturtmuştur. Kampanya sloganlarında yer alan birlik teması diğer vurgular arasında yer almaktadır. AK PARTİ’nin 7 Haziran 2015 Genel Seçimleri için kullandığı sloganlar “Birlikte Daha Güçlü”, “Yeni Güç Büyük Türkiye”, “Daima Adalet Daima Kalkınma”, “Türkiye’nin Kararı Büyümenin Devamı” ve “Yeni Türkiye Yolunda İkinci Yarı Başlıyor” sloganlarından oluşmaktadır.

7 Haziran Genel Seçimleri 2015 Milletvekili Adayları Seçim Kılavuzu başlıklı yayınında iletişim stratejisini de belirleyen parti, adaylar için uyum ve bütünlük adına temel kuralları belirleyen 43 maddelik bir yol haritası sunmuştur. Bu maddeler arasında; “çok fazla mesaj içeren materyallerin kullanılmaması”, “kullanılan dokümanlarda genel bütünlüğün sağlanması”, “teknolojik imkânlardan faydalanılması”, “görevlilerin genç ve halkın profilini yansıtan kişilerden seçilmesi”, “kurumsala aykırı görsel ve yazılı materyallerin kullanılmaması”, “yerel medya ilişkileri”, “sivil toplum örgütleriyle yakın ilişkiler kurulması”, “kanaat önderleriyle etkili iletişim kurulması” gibi talimatlarla bütünlüklü, uyum sağlamaya ve etkili iletişim kurmaya yönelik bir kampanya stratejisi oluşturmuştur (AK PARTİ, 2015: 8-21). Yukarıda da belirtilen seçim beyannamesi başlıkları çerçevesinde ayrı ayrı kitapçıklarla seçim beyannamesi seçmen kitlelerine ulaştırılmıştır. Seçim beyannamesi ilgili başlıklar çerçevesinde aşağıda özetlenmiştir:

a) Demokratikleşme ve Anayasal Sistem

42 sayfadan oluşan “Demokratikleşme ve Yeni Anayasal Sistem” kitapçığında AK PARTİ; temel hak ve hürriyetler, yeni anayasa, yönetim modeli başkanlık sistemi, adalet sisteminde dönüşüm, güvenlik, yönetişim ve şeffaflık gibi başlıklara yer vermektedir. Kitapçığın sunuş bölümünde tarihsel bir süreç anlatılmış, 2023, 2053 ve 2071 hedefleri göndermesiyle birlik, kardeşlik, demokrasi ve özgürlük vurgularına yer verilmiştir. Kitapçığın anlatısı yukarıda ifade edilen başlıklar altında “neler yaptık”-“neler yapacağız” bölümlenmesi üzerine kurulmuştur.

b) İnsani Kalkınma, Nitelikli Toplum

62 sayfadan oluşan “İnsani Kalkınma, Nitelikli Toplum” kitapçığında AK PARTİ, nitelikli eğitim, sağlıklı nesiller, aile, çocuk ve dinamik nüfus, sosyal koruma ve yoksullukla mücadele, kadın, gençlik, kültür ve sanat, spor, çalışma hayatı ve sosyal güvenlik çerçevesinde 10 başlıktan oluşan bir bilgilendirme yapmaktadır. Kitapçıkta sunum formatı yine “neler yaptık-neler yapacağız” bölümlenmesiyle şekillendirilmiştir.

c) İstikrarlı ve Güçlü Ekonomi

63 sayfadan oluşan “İstikrarlı ve Güçlü Ekonomi” kitapçığında AK PARTİ, 16 başlık altında; büyüme ve makroekonomik istikrar, ödemeler dengesi, enflasyon ve para politikası, mali piyasalar ve finansal hizmetler, mali disiplin, kayıt dışılığın azaltılması, kamu sermayeli şirketler ve özelleştirme, tasarruflar, yatırımlar, istihdam, tarım ve gıda, enerji güvenliği, ulaştırma ve lojistik, ticaret, turizm, inşaat, teknik müşavirlik ve müteahhitlik alanlarında neler yapıldığı ve nelerin yapılacağı konularında bilgilendirme yapmaktadır.

d) Bilim, Teknoloji ve Yenilikçi Üretim

24 sayfadan oluşan kitapçıkta, bilim, teknoloji ve yenilikçi üretim, sanayi politikaları, girişimcilik ve KOBİ’ler ve bilgi toplumuna dönüşüm başlıkları altında AK PARTİ’nin programı sunulmaktadır. “Neler yaptık-neler yapacağız” formu bu kitapçıkta da yer almaktadır.

e) Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre

31 sayfadan oluşan bu kitapçıkta; refahın bölgelere dengeli dağılımı, mekan planlaması ve imar, kentsel dönüşüm ve konut, kentsel altyapı, yerel yönetimler, kırsal kalkınma, çevrenin korunması, afet yönetimi başlıkları altında bir sunum yapılmaktadır. Kitapçığın sunuş kısmında “Yeni Türkiye’nin inşası bir parti misyonu olarak ifade edilirken 100 yıllık tahribatın 10 yılda telafi edilemeyeceğine ilişkin bir vurgu yapılmaktadır. “Neler yaptık-neler yapacağız” bölümlenmesiyle de ilgili başlıklarda kampanya mesajları oluşturulmuştur.

f) Vizyoner ve Öncü Ülke

28 sayfadan oluşan Vizyoner ve Öncü Ülke kitapçığında “Etkin, Hakkaniyetli, İtibarlı Dış Politika”, “Küresel Kalkınma Gündemine Katkı”, “Bölgesel ve Uluslararası İşbirlikleri” ve “Yurt Dışında Yaşayan Vatandaşlarımız ve Akraba Topuluklar” başlıkları altında yapılanlar ve vaat edilenler yer almaktadır.

g) Seçim Beyannamesinden Seçilmiş Projeler

Bu kitapçık “Beyannamemizden Seçilmiş 100 Büyük Proje” ve “Beyannamemizden Seçilmiş Bazı Sosyal Projeler” başlıklarından oluşmaktadır. Bu kitapçıkta kampanyanın üzerine kurulduğu seçilmiş 100 büyük proje ile 97 sosyal proje maddeler halinde anlatılmaktadır.

3.2. Kasım 2015 Genel Seçimlerinde AK Parti Seçim Beyannamesi

1 Kasım 2015 Genel Seçim Beyannamesi “Huzur ve İstikrarla Türkiye’nin Yol Haritası” görseliyle başlamaktadır. 7 Haziran Genel Seçim Beyannamesinde yer alan “Yeni Türkiye Yolunda Daima Adalet Daima Kalkınma” mesajının yerini huzurlu ve istikrarlı Türkiye vurgusuna bıraktığı görülmektedir. Sunuş kısmında 7 Haziran seçimlerine göre oluşan tabloda koalisyon hükümeti kurulması çalışmalarının diğer partilerden gelen hayır cevabıyla gerçekleşemediği ancak yönetim zaafına izin verilmeden istikrarın korunmasına devam edildiği belirtilmektedir. Açıklamanın ardından AK PARTİ’nin Türkiye’nin omurgası, istikrarın garantisi olduğu vurgusuna yer verilmektedir (www.akparti.org.tr, Erişim: 01.06.2017).

Kasım 2015 Genel Seçim beyannamesinin de Haziran 2015 Genel Seçim Beyannamesi gibi aynı başlıklar ve içeriklerle yedi başlıktan oluştuğu görülmektedir. Ancak bu içeriklere bazı yeni eklemeler de yapılmıştır:

* Demokratikleşme ve Yeni Anayasal Sistem Bölümü temek hak ve hürriyetler kısmı neler yapacağız başlığı altına cemevlerine hukuki statü tanınacağına ilişkin “geleneksel irfan merkezleri ve cemevlerine hukuki statü tanıyacağız. Aynı şekilde, geleneksel irfan merkezlerinin ve cemevlerinin ihtiyaçlarının karşılanması için 5393 sayılı Belediye Kanunu, 3194 sayılı İmar Kanunu ile 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’nda gerekli değişiklikleri yapacağız.” vaadi eklenmiştir.

* Çözüm süreci ile ilgili bilgilere yer verilen açıklamalara çözüm süreci perspektifinin korunacağı ancak terör eylemleri dolayısıyla kamu düzeninin tahkim edilerek özgürlük-güvenlik dengesinin kurulacağı, güvenlik risklerinin giderilerek bölgeye yatırım yapılması sürecinin devam ettirileceğine ilişkin bir vaat eklenmiştir.

* Yeni anayasa ile ilgili bölüme “Temsilde adalet ile yönetimde istikrar arasında denge sağlayacak şekilde seçim barajı yeniden düzenlenecektir.” vaadinin eklendiği görülmektedir.

* Yönetim Modeli ve Başkanlık Sistemi başlığı altında “AK Parti olarak seçimlerden sadece temsilin değil hükümetin de çıkmasını garanti eden, istikrarsızlığa geçit vermeyen, vesayet odaklarının önünü tamamen kapatan çağdaş ve etkin bir hükümet sisteminin ülkemizde hayata geçmesini arzu ediyoruz.” vaadinin Kasım 2015 Genel Seçim Beyannamesine eklendiği görülmektedir. Ayrıca “Yeni sistemde meşru siyasi otoriteye hesap vermeyen paralel yapılara kesinlikle izin vermeyeceğiz.” vurgusunun da bu bölüm altındaki bir başka farklılık olduğu görülmektedir.

* Haziran 2015 Genel Seçim Beyannamesinde hakimleri yeknesak hukuki bir statüye kavuşturacak tüm hakimler için geçerli tek bir kanun çıkarılacağı vaadi yer alırken Kasım 2015 genel Seçim beyannamesinde “HSYK’yı yeniden yapılandırarak Hakimler Yüksek Kurulu ve Savcılar Yüksek Kurulunu kuracağız.” vaadine yer verilmiştir.

* Yönetişim başlığı altında kamu yönetimi reformu ile ilgili olarak “Kamu yönetimi reformunu etkili bir şekilde hayata geçirmeye ve koordinasyonu güçlendirmeye yönelik olarak bir Başbakan Yardımcısı koordinatörlüğünde “reform görev gücü” oluşturacağız.” vaadi eklenmiştir. Yine aynı başlık altında yer

alan bir başka vaat “AB Müktesebatı ve uluslararası normlar esas alınmak suretiyle Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Sisteminde yeni düzenlemeler yapılacaktır.” şeklindedir.

* İnsani Kalkınma, Nitelikli Toplum bölümünün Nitelikli Eğitim başlığı altında, Milli Eğitim Bakanlığı ve TÜBİTAK’ın verdiği lisansüstü eğitim burslarının sayılarını artıracaktır. Sosyal Bilimlerin de bu burslardan yeterli düzeyde faydalanmasını temin edeceğiz.” vaadiyle bir revizyon yapıldığı görülmüştür.

* İnsani Kalkınma, Nitelikli Toplum bölümünün Sağlıklı Nesiller başlığı altında “1 Milyon Bisikletle Sağlıklı Yaşam” programını başlatacağız.” vaadi eklenmiştir.

* İnsani Kalkınma, Nitelikli Toplum bölümünün Aile, Çocuk ve Dinamik Nüfus başlığı altında “Aile bazında eğitim, sağlık, istihdam, gelir gibi alanları içeren sosyal risk haritası çıkaracağız.” vaadi eklenmiştir.

* İnsani Kalkınma, Nitelikli Toplum bölümünün Sosyal Koruma ve Yoksullukla Mücadele başlığı altında farklı olarak “Engelli genç ve çocukların kısa süreli gündüz ve yatılı bakımı için güvenli bir biçimde bırakılabilecekleri “Engelli Yaşam Merkezleri” kuracağız.” ve “Engelli genç ve çocukların gün içerisinde sosyal faaliyet yapabilmelerine imkân verecek şekilde gençlik merkezlerinde ortam oluşturacağız.” vaatleri yer almaktadır.

* İnsani Kalkınma, Nitelikli Toplum bölümünün Gençlik başlığı altında “Lise ve üniversite mezunu gençlerimizin iş bulmalarını kolaylaştırmak için, mezuniyet sonrası ücretsiz beceri ve kişisel gelişim programları uygulayacağız.”, “Öğrencilerimizin yurtdışı eğitim, bilgi ve beceri artırma programlarına yaygın olarak katılımını sağlayacağız.”, “Kendi işini kurmak isteyen gençlerimize proje karşılığı 50 bin liraya kadar karşılıksız nakdi destek vereceğiz.”, “Kendi işini kurmak veya geliştirmek isteyen gençlerimize 100 bin liraya kadar faizsiz kredi vereceğiz.”, “Gençlerimizin kullanacakları 100 bin lira kredi için Kredi Garanti Fonu aracılığıyla yüzde 85 oranında kefalet imkânı sağlayacağız.”, “Yeni iş kuran gençlerimize üç yıl boyunca gelir vergisi muafiyeti sağlayacağız.”, “İlk kez iş bulan her gencimizin maaşının bir yıl boyunca devlet tarafından karşılanmasını sağlayacağız. Bu dönemde gençlerimizin iş başında eğitimini de temin ederek beceri kazanmalarını sağlayacak, işverenin de personel maliyetini düşüreceğiz.”, “GENÇDES programını hayata geçiriyoruz. Gençlerimizin kısa film, ilk film, kitap, dergi vb. sanatsal faaliyetleri ile sportif faaliyetlerine proje bazlı karşılıksız destek vereceğiz.”, “Sivil toplumla işbirliği halinde; kültür, sanat, spor vb aktivitelerin yapılabileceği çok amaçlı entegre gençlik merkezlerini kuracağız.”, “Gençlik Akademisi kuracağız.”, “Lise veya üniversite mezunu gençlerimizin Genel Sağlık Sigortası (GSS) giderlerinin iki yıl süreyle gelir testi yapmaksızın ve prim alınmaksızın devlet tarafından karşılanmasını sağlayacağız. Böylece gençlerimize ücretsiz sağlık hizmeti sunmuş olacağız.”, “Gençlerimize ücretsiz internet erişimi imkânı getireceğiz.”, “Öğrenim gören gençlerimizin pasaport harcını kaldıracağız.”, “Türk Hava Yolları, öğrenciler için iç hatlarda yüzde 20, dış hatlarda 25 indirim uygulamasını başlatmış olup, uygulama devam edecektir.” ve “Gençlerde evliliğin teşvik edilmesi amacıyla çeyiz hesabı uygulamasını başlatacağız. Çeyiz hesabında biriktirilen paranın yüzde 20’si oranında destek sağlayacağız.” vaatleriyle gençlikle ilgili önemli bir bölümünü ekonomik içeriklerin oluşturduğu sosyal ve kültürel içerikli güncellemeler yapılmıştır.

* İnsani Kalkınma, Nitelikli Toplum bölümünün Kültür ve Sanat başlığı altında “Yapımı Türkiye’de gerçekleştirilecek yabancı filmleri destekleyeceğiz.” ve “Ücretsiz müze kartı vermek suretiyle, okullarda müfredatın bir parçası olarak öğrencilerimizin müze ve kütüphanelere daha sık gitmelerini sağlayacağız.”, vaatleriyle bir güncelleme yapıldığı görülmektedir.

* İnsani Kalkınma, Nitelikli Toplum bölümünün Sosyal Güvenlik başlığı altında “Tüm işçi ve Bağ-kur emeklilerimize de önümüzdeki dönemde yıllık ilave 1.200 TL vereceğiz.”, “Önümüzdeki yıl için asgari ücreti 1300 TL’ye yükseltme yönünde Asgari Ücret Tespit Komisyonu’na teklifte bulunacağız. Ayrıca, yapılan işin tehlike sınıfına göre, asgari ücrette farklılaştırılma sağlayacağız.”, “51 ilimizde uygulanmakta olan yüzde 6 oranındaki İşveren Sigorta Primi indiriminde esas alınan 10 işçi çalıştırma zorunluluğunu kaldıracağız. Bu imkândan 251 bin küçük işletmenin yararlanmasını sağlayacağız.”, “Polislerimizin 2200 olan ek göstergelerini 3000’e çıkaracağız.”, “Genel Sağlık Sigortası kapsamında yapılan gelir testi sistemi ve buna bağlı genel sağlık sigortası primi ödemelerini yeniden gözden geçirerek sistemin etkinliği ve verimliliğini artıracaktır.”, “İstihdam edilmeleri halinde, sosyal destek alan vatandaşlarımızın sigorta primi işveren desteğini karşılayacağız.”, “Toplum yararına çalışma programlarımızda ailesinde çalışan ferdi olmayanlara öncelik vereceğiz.”, “Yüzde 15’ten yüzde 10’a indirdiğimiz Bağ-Kur Sigortalısı olan esnafımızın emekli aylıklarından kesilen Sosyal Güvenlik Destek Primi Kesintisini tamamen kaldıracağız.” ve “TOKİ eliyle emeklileri uygun koşullarla konut sahibi yapacağız. Bu çerçevede emeklilerimize 240

taksit şeklinde aylık 250 TL bedel mukabilinde konut sahibi olma imkânı sağlıyoruz.” vaatleriyle güncellemeler yapıldığı görülmektedir.

* İstikrarlı ve Güçlü Ekonomi bölümü Mali Disiplin başlığı altında “AB’nin kamu alımları direktiflerine uygun olarak kamu ihale sistemini reforme edeceğiz.”, “Gelir ve kurumlar vergisi kanunlarını birleştirerek Yeni Gelir Vergisi Kanunu çıkaracağız.” ve “Ekonomik ve sosyal politikalara uyum sağlamak, sade ve daha kolay uygulanabilir bir hale getirmek amacıyla Yeni Vergi Usul Kanunu çıkaracağız.” vaatleri eklenmiştir.

* İstikrarlı ve Güçlü Ekonomi bölümü Kamu Sermayeli Şirketler ve Özelleştirme başlığı altında “Kamu sermayeli kuruluşların açık, şeffaf ve hesap verebilir bir yapıda çalışmalarını sağlayacak; yönetim sistemlerinin, rekabet edebilir ve iyi yönetim ilkelerine uygun bir yapıda oluşmasını temin edecek yönetim reformunu gerçekleştireceğiz.” ve “Kamu döner sermaye kuruluşlarının açık, şeffaf ve hesap verebilir bir idari ve mali yapıda çalışmalarını sağlayacak döner sermaye reformunu gerçekleştireceğiz.” vaatleriyle güncelleme yapıldığı görülmektedir.

* İstikrarlı ve Güçlü Ekonomi bölümü Yatırımlar başlığı altında “Emek yoğun sektörlerde yatırımcıların talebi halinde, sembolik bir kira bedeliyle, anahtar teslimi, karşılıksız fabrika binası yapacağız.” vaadi ile bir güncellemenin yapıldığı görülmektedir.

* İstikrarlı ve Güçlü Ekonomi bölümü Tarım ve Gıda başlığı altında “Yemde KDV’yi kaldıracağız.”, “Gübrede KDV’yi kaldıracağız.”, “Genç çiftçilerimize proje karşılığı 30 bin lira karşılıksız destek vereceğiz.”, “İşletme büyüklüğü 5 dekar altındaki meyve, sebze, süs bitkisi, itri-tıbbi aromatik bitki yetiştiriciliği yapan çiftçilere destekleme ödemesi yapacağız.”, “Çiftçilerimize seralarının modernizasyonu için faizsiz kredi vereceğiz.”, “Maliyetleri düşürmek amacıyla seralara ticarethane elektrik fiyatı yerine sulama suyu elektrik fiyatı uygulayacağız.”

İstikrarlı ve Güçlü Ekonomi bölümü içerisinde yer alan birçok başlık altında ekonomik anlamda faizsiz kredi, vergi muafiyeti ve desteklemelerle ilgili vaatlerin yer aldığı görülmektedir. Beyannamenin ekonomik anlamda revize edildiği ve güncellendiği anlaşılmaktadır.

* Bilim, Teknoloji ve Yenilikçi Üretim bölümü Girişimcilik ve KOBİ’ler başlığı altında “Esnafımıza düşük faizli kredi uygulamamıza devam ederken, 30 bin TL’ye kadar faizsiz kredi desteği de vereceğiz.” ve “Basit usulde vergilendirilen esnafımızın yıllık 8 bin liraya kadar kazançlarından hesaplanan vergisini almayacağız.” vaatleri güncellenmiştir.

* Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre bölümü Kentsel Dönüşüm ve Konut başlığı altında “Kentsel dönüşüm yapılması şartıyla izinsiz yapılara elektrik ve su bağlanmasını sağlayacağız.” vaadiyle bir güncelleme yapılmıştır.

* Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre bölümü Yerel Yönetimler başlığı altında “Yerelde Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi Öncelikli Dönüşüm Programı”nızı hayata geçireceğiz.” vaadiyle bir güncelleme yapılmıştır. Program kapsamında ise; “Vatandaşlarımızın belediye hizmetlerinden memnuniyetini belirli aralıklarla ölçeceğiz.”, “Belediye hizmetleriyle ilgili alanlarda hizmet standartlarını belirleyeceğiz.”, “Bulut Belediye Projesi ile elektronik ortamda sunulacak belediye hizmetlerini standartlaştırarak merkezi bir altyapıya kavuşturacağız.”, “Büyükşehir belediyelerinin akıllı kent uygulamalarına yönelik çalışmalarını destekleyeceğiz.” gibi yapılacak olanlara ilişkin içeriklerin sıralandığı görülmektedir.

* Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre bölümü Çevrenin Korunması başlığı altında “Trafığın yoğun olduğu tarihi şehir merkezlerinde trafiği yer altına alacağız.”, “Şehirlerde yeni gelişen alanlarda kişi başına 10 metrekare olan yeşil alan şartını, 15 metrekareye çıkaracak ve uygulama etkinleştireceğiz.” ve “Belediyelerin, sivil toplum kuruluşlarının ve özel sektörün kuracağı hayvan bakım merkezlerini ve hastaneleri teşvik edeceğiz.” vaatlerinin eklendiği görülmektedir.

* Vizyoner ve Öncü Ülke bölümü Yurt Dışında Yaşayan Vatandaşlarımız ve Akraba Topluluklar başlığı altında “Türkiye’den borçlanarak emekli olan yurtdışındaki emeklilerin buldukları ülkelerde yarı zamanlı çalışabilmeleri için ikili anlaşmalarımız çerçevesinde gerekli çalışmaları yapacağız.”, “Emekli vatandaşlarımız için Türkiye’ye getirdikleri araçlarının kalış süresini 2 yıla çıkarıyoruz.”, “Sandıkları yurtdışında yaşayan vatandaşımızın ayağına götürdüğümüz gibi, seçilme hakkı da sağlayacağız.”, “Vatan hasreti çeken yurttaşlarımız, Aileleriyle birlikte Türkiye’ye gelmek istediğinde, THY uçuşlarında 1 Kasım’dan sonra yüzde 20 indirim sağlayacağız.”, “Dövizli askerlik bedelinin 6.000 Avrodan 1000 Avroya düşürülmesi için çalışmalara başladık.”, “Yurt dışında yaşayan ailelerimize destek olmak üzere, birinci

çocuğa 300 TL, ikinciye 400 TL, üçüncü ve sonraki çocuklar içinse 600 TL vereceğiz dedik ve 15 Mayıs 2015’de, sizlerin de yararlandığı bu uygulamayı başlattık.”, “Bugüne kadar toplam 263.845 çocuğumuz için annelerimize doğum yardımı verdik. Bu yardımların buldukları ülkelerde hesaplarına yatırılması için gerekli çalışmaları yapacağız.”, “ ‘Yurtdışı Vatandaşlar Araştırma Destek Bursları’ programı çerçevesinde yüksek lisans öğrencilerine aylık 650 dolar, doktora 1000 dolar ve doktora sonrası 1300 dolar burs veriyoruz. Burslardan, lisans öğrencilerinin de yararlanması için çalışmalarımız sürüyor.”, “Yurt dışındaki STK’larımızın projelerine de destek olmaya devam ediyoruz.”, “Din görevlisi ve öğretmen sayımızı artıracğız”, “Burada yaşadığınız hukuki süreçlerin ülkemizde de hüküm ve sonuç doğurabilmesi için tanıma ve tenfiz davalarını kolaylaştırmak için kapsamlı bir çalışma yapacağız.”, “Pasaport harçlarının yetişkinler için 100 Avroya düşürülmesi için çalışmalara başladık.”, “Türkiye’de mobil cihazlarınızı harç ücreti ödmeden (4 ay) kullanabilmeniz için düzenlemeler yapıyoruz.”, “Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın kişisel kullanıma mahsus yabancı plakalı araçlarının Türkiye’de kullanım sürelerini 2 yıla uzatacağız.” başlıklarıyla ekonomik yönü ağır basan değışiklikler eklenmiştir.

Ayrıca; “Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın tanıma ve tenfiz davalarının onları mağdur etmeyecek bir sürede sonuçlanması için gerekli yasal düzenlemeleri yapacağız.”, “Yurtdışından alınan meslek diplomalarının Türkiye’de Meslek Lisesi diplomasına denk olarak tanınması ve yurtdışı vatandaşlarımızın buldukları ülkelerde edindikleri meslek diplomaları ve ustalık belgelerinin Türkiye’de kazanılmış diplomalarla denk kabul edilmesi için gerekli çalışmaları tamamlayacağız.”, “İhtiyaç duyulan bölgelerde yeni başkonsoloslukların açılması ve yetersiz kalan başkonsolosluklarımızın binalarının yenilenmesi ve genişletilmesi için gerekli adımlar atacağız.”, “Yurtdışındaki eğitim kurumlarına ve okullara yönelik, o ülkelerde yaşayan eğitimcilerin yerinden görevlendirilmesi ile ilgili çalışmalar tamamlanacak ve yurtdışı öğretmen sayısını artıracğız.”, “Anadil eğitiminin yaygın olarak verilmesi ve kültürel kimliklerin korunması için yurtdışındaki sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerini destekleyecek, bu amaçla eğitim ve materyal desteği sağlayacak, proje destek bütçesini ihtiyaca cevap verebilecek oranda artıracğız.”, “Yurtdışında yaşayan gençlerimizin Türkiye’nin engin tarih ve kültürünü bizatihi tecrübe etmeleri için kültürel gezi ve kamp programlarını yaygınlaştıracğız.”, “Yurtdışı din hizmetlerinin kapasitesinin geliştirilmesi, tüm topluma ve onları temsil eden STK’lara ulaştırılması, yerel din öğretim kurumlarının desteklenmesi ve yerinden görevlendirme yapılmasını teşvik edeceğiz.”, “Üniversitelerin yurtdışında yerleşke/kampüs açabilmesi için yasal düzenlemeleri gerçekleştireceğiz, Devlet üniversitelerinin vatandaşlarımızın yoğun yaşadığı ülkelerde hizmet vermesini sağlayacağız.”, “TÜBİTAK, üniversiteler ve araştırma merkezlerinin diasporamızın sosyal, ekonomik, kültürel, siyasi, sağlık, hukuki ve diğer ilgili alanlarda meseleleri ve gündemleri ile ilgili araştırmalar yapmalarını teşvik edeceğiz.”, “Türkiye’de yükseköğrenim görmek isteyen gençlere yönelik üniversite kontenjanlarının artırılması sağlayacağız.”, “Yurtdışındaki lisansüstü eğitilmiş vatandaşlarımızın ülkemizle ilişkilerinin canlı tutulması için iletişim ağı, veri tabanı ve kataloğu oluşturacağız.”, “Yurtdışında yaşayan uzmanlara yönelik, yaşadıkları ülke ve Türkiye bakımından karşılaştıkları sorunlar ve çözümüyle ilgili Hukukçular Buluşması ve Eğitimciler Konferansı gibi eğitim ve seminer programları düzenleyeceğiz.”, “Yurtdışındaki sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerinin desteklenmesi ve Yurt Dışı Türklerin dil ve kültürel varlıklarının muhafazası için proje destekleme bütçesini artıracğız.” ve “Yurtdışında yaşayan Türklerin bulunduğu ülkelerde, okulların kreş ve orta öğretim seviyelerini de barındırır bir şekilde kurulmasını teşvik edeceğiz.” şeklinde sosyal, kültürel ve eğitim alanına ilişkin vaatler eklenmiştir. Doğrudan ekonomik içerikli vaatlerin devamında eklenen diğer vaatlerin de ekonomik yönünün bulunduğunu ifade edebiliriz.

* Seçim Beyannamesinde 1 Kasım Seçimlerine Doğru başlığı altında Haziran 2015 kampanyasında “Yeni Türkiye Yolunda” diye başlayan AK PARTİ sunumu “Büyük ve İstikrarlı Türkiye Yolunda” şeklinde revize edilmiştir. Haziran 2015 kampanyasında sunulan 100 Önemli Proje savunma sanayi, eğitim ve sağlık gibi başlıklar altında toplanarak tekrar sunulmuştur.

Kasım 2015 Seçim Beyannamesinin geneli incelendiğinde Haziran 2015 Seçim Beyannamesine göre ekonomi, sosyal ve kültürel haklar gibi alanlarda vaatlerin somut bir biçime dönüştürüldükleri görülmektedir. Örneğin Alevilerle ilgili iyileştirme çalışmaları, Kasım 2015 Beyannamesinde Cemevlerine yasal statü, ihtiyaçların kamu tarafından karşılanabilmesi için ilgili kanunlarda yasal düzenlemeler gibi somut bir sunuma dönüştürülmüştür. Aynı şekilde istihdam ve sosyal güvenlik alanlarında 1300 TL’lik asgari ücret, çocuk yardımları vs. ekonomik düzenlemelerim tüm vatandaşlar açısından sayısal niteliklerle ifade edildiği bir kampanyaya dönüştüğü de görülmektedir.

4. HAZİRAN VE KASIM 2015 GENEL SEÇİM BEYANNAMELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Seçim beyannameleri karşılaştırıldığında ilk olarak ana sloganlarda bir farklılıkla karşılaşılmaktadır. 7 Haziran Genel Seçim Beyannamesinde yer alan “Yeni Türkiye Yolunda Daima Adalet Daima Kalkınma” sloganını içeren görselin 1 Kasım 2015 Genel Seçim Beyannamesinde yerini “Huzur ve İstikrarla Türkiye’nin Yol Haritası” görseline bıraktığı görülmektedir. Kasım 2015 seçim beyannamesinde ana tema, 7 Haziran genel seçimleri sonrası hükümet kurulamaması nedeniyle huzur ve istikrar vurguları olarak karşımıza çıkmaktadır. Huzur ve istikrar vurgusu güvenlik ortamının sağlanacağı mesajları ve vatandaşa yönelik iyileştirme mesajlarıyla pekiştirilmiştir.

Haziran ve Kasım 2015 genel seçim beyannameleri karşılaştırıldığında temel başlıklar ve kompozisyonda bir değişiklik yapılmamakla birlikte 1 Kasım 2015 genel seçim beyannamesinin temel başlıklarının altında çok sayıda somut mesajı içeren değişikliğin yapıldığı görülmüştür. Haziran 2015 genel seçim beyannamesinde asgari ücretteki iyileştirmeler anlatısının Kasım 2015 genel seçim beyannamesinde asgari ücretin ne kadar artırılacağı ya da hangi miktara yükseltileceği gibi somut bir mesaja dönüşmesi bu bağlamda önemli bir örnek olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı şekilde Haziran 2015 genel seçim beyannamesinde yer almayan taşeron kadro konusu da Kasım 2015 genel seçim beyannamesinde yer alarak reklam formunda seçmene ulaştırılmıştır. Gençlere ücretsiz internet, kendi işini kuran kadınlara kredi desteği, kendi işini kuracak gençlere kredi desteği, çiftçilere ve iş adamlarına yönelik vergi muafiyetleri, emeklilere zam ve annelere doğum yardımları gibi birçok alanda ekonomik içerikli mesajlar verilmiştir. Bu mesajlar kampanyada kullanılan gazete ve billboardlarda yayınlanan reklam ve ilanlara da kısa ve somut mesajlar olarak yansıtılmıştır.

Ekonomik düzenlemelerin yanı sıra güvenlik alanına ilişkin yapılan düzenleme ve bu doğrultuda tasarlanan mesajlar da başka bir önemli farklılık olarak karşımıza çıkmaktadır. 7 Haziran genel seçim beyannamesinde çözüm süreci ile ilgili bilgilere yer verilen açıklamalara çözüm süreci perspektifinin korunacağı ancak terör eylemleri dolayısıyla kamu düzeninin tahkim edilerek özgürlük-güvenlik dengesinin kurulacağı, güvenlik risklerinin giderilerek bölgeye yatırım yapılması sürecinin devam ettirileceği eklenmesi yapılarak içeriğin kampanyada kullanılan mesajlara yansıtıldığı görülmektedir. Teröre ve şiddete boyun eğilmeyeceği üç farklı mesajla verilmiş, ekonomik içeriği olmayan genel sloganların olduğu reklamlarda huzur, bayrak ve birlik mesajları ile güvensizlik ortamına izin verilmeyeceği vurgusu ön plana çıkarılmıştır.

Haziran 2015 genel seçim beyannamesinde yurt dışında yaşayan vatandaşlara yönelik genel sunum, Kasım 2015 genel seçim beyannamesinde birçok sosyal ve ekonomik kazanım sağlayacak vaatlerle genişletilmiştir. Yurt içi seçmene yönelik ekonomik ve sosyal içerikli somut vaatler yurt dışında yaşayan vatandaşlar için de birçok başlık altında yenilenmiştir. Bu bağlamda beyanname ve beyanname doğrultusunda oluşturulan mesajlar gerek yurt içi gerekse de yurt dışı tüm toplumsal kesimlerden oluşan seçmenler göz önüne alınarak güncellenmiştir.

5. SONUÇ

Haziran ve Kasım 2015 genel seçim beyannameleri ve bu beyannameler doğrultusunda oluşturulan kampanyalar AK PARTİ açısından genel olarak değerlendirildiğinde; somut sosyal ve ekonomik kazanımları işaret eden ve kısa mesajlarla çerçevelenen bir kampanya sonunda seçmen nezdinde kaybedilen oy oranı tekrar kazanılmıştır. Seçmen nezdinde huzur, istikrar ve güvenlik konularının öncelik olduğu ortaya çıkmaktadır. Olumlu mesajlar içeren, çekişmeden çok seçmene ekonomik, sosyal ve kültürel kazanımlar sunan bir kampanya seçmen tercihlerini etkileme ve belirleme bağlamında etkili olmaktadır.

Seçmen kitlelerinin beyannameler ve bu beyannameler doğrultusunda ortaya konulan vaat ve projelerle ilgili olarak dikkatli bir izleyici topluluğu olduğu bir başka bulgu olarak ifade edilebilir. AK PARTİ’nin Haziran 2015 kampanyasında yer almayan ancak seçim yarışında yer alan diğer partilerin kampanyalarında yer bulan vaat ve projelerinin iktidar partisinin kampanyasına karşı belirli bir mesafeye karşılandığı 7 Haziran 2015 seçimlerinde ortaya çıkan oy oranlarında kendini göstermektedir. Seçmenin seçimlerde mevcut iktidar partisini yine sandıkta birinci olarak oylaması ancak tek başına hükümet kurma olanağı vermemesi bu bağlamda değerlendirilebilir.

Yukarıdaki sonuçla bağlantılı olarak seçmenlerin tercihlerinde vaat ve projelerin yapılabilirliği ile ilgili olarak da bir değerlendirme yaptığı ifade edilebilir. İktidar partisine tek başına hükümet kurma konusunda yeterli desteği vermeyen seçmenin muhalefeti de hükümet kurmaya yetecek sayılarla desteklememesi bu

bağlamda bir bulgu olarak belirtilebilir. Seçmenin seçim kampanyalarında sunulan vaat ve projelere reel politik bakış açısıyla yaklaştığı bu karşılaştırmalarla ortaya çıkmaktadır.

Beyannamelerin kampanyayı oluşturan temel metinler olduğu göz önüne alındığında seçmen beklenti ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek vaat ve projelerle bir metin yazımının gerçekleştirilmesi, bu metinlere uygun bir söylemsel çerçevenin oluşturulması dolayısıyla etkin bir seçim kampanyası oluşturabilecek bir tasarımla hazırlanması gerekliliği siyasal partiler açısından bir zorunluluk olarak belirmektedir.

KAYNAKÇA

- Ak Parti, 7 Haziran Genel Seçimleri 2015 Milletvekili Adayları Seçim Kılavuzu, (2015), Tanıtım ve Medya Başkanlığı Yayını, Ankara.
- Akdoğan, Y., (2004), AK PARTİ ve Muhafazakar Demokrasi, (1.Baskı), Alfa Yayınları, İstanbul.
- Heywood, A, (2012), Siyasetin Temel Kavramları, (1.baskı), Adres Yayınları, Ankara.
- <https://www.akparti.org.tr/parti/dosya-arsivi/>, Erişim: 01.06.2017
- Özbudun, Ergun ve W., Hale, (2010), Türkiye’de İslamcılık, Demokrasi ve Liberalizm AKP Olayı, çev. Ergun Özbudun-Kadriye Göksel, (1.baskı), Doğan Kitap, İstanbul.
- Özdağ, Ü., (2011), İkinci Tek Parti Dönemi AKP’nin Yumuşak Hegemon Parti Projesinin Anatomisi, (3.baskı), Kripto Yayınları, Ankara.
- Polat, C., Akkaya, M.A., Binici, K., (2015), “07 Haziran 2015 Türkiye Genel Seçimleri Parti Bildirgelerinde Bilgi ve Belge Yönetimi ve Kütüphanecilik, Türk Kütüphaneciliği 29, 2 (2015), 296-308.
- Uysal, C., (2008), DP’den-AKP’ye Özgürlük ve Zenginlik Mücadelesi, (1.baskı), Yargı Yayınevi, Ankara.
- www.ysk.gov.tr, Erişim: 01.08.2018.